

Ungdomsfængslet i Danmark og Borstalsystemet i England.

I nærv. Tidsskrift 1907 p. 69—74 har Overretsassessor *Cold* givet en kort Oversigt over Borstal-Systemets ledende Principer — en Oversigt, som der nu turde være Anledning til at supplere paa Grundlag af de Udvidelser og Ændringer, Systemet ved Prevention of Crime-Act 1908 er undergaaet, ligesom der maaske af den nu i England tilvejebragte Ordning lader sig drage visse Følgeslutninger, der ikke kan være uden Betydning for vort hjemlige Arbejde paa det kriminal-politiske Omraade.

Som udviklet i den nævnte Artikel er Kærnen i Borstal-Systemet en Særbehandling af unge Forbrydere i Alderen 16—21 Aar. Forholdet er nemlig det, at den kriminelle Lavalder i England er 16 Aar uden alle Overgangsperioder. Overfor den 16aarige Forbryder kan alle Strafarter anvendes, og i Strafudmaalingen vejer hans Ungdom i hvert Fald ikke obligatorisk som en Strafnedsættelsesgrund. Paa den anden Side strækker den engelske Tvangsopdragelse i Reformatory-Schools sig ikke ud over det 16de Aar, idet disse Skoler ikke optager Børn under 12 Aar eller over 16 Aar.

Denne Ordning var strafferellig set uheldig, thi unge Forbrydere paa 16—17 Aar egner sig ikke uden videre til at gennemgaa de almindelige Strafarter, særlig Fængsels- og Tugthusstraffe, og den var fra et opdragende Synspunkt uheldig, thi Karakteren er i den Alder endnu ikke saa fæstnet, at enhver Bestræbelse paa gennem Opdragelse at ud-

danne den i samfundsgavnlig Retning paa Forhaand maa anses for haabløs.

Der trængtes med andre Ord til en videre Udvikling af Reformatory-Skolesystemet med Henblik paa unge Forbrydere fra 16—21 Aar, der ikke kunde være i Reformskolerne og ikke burde anbringes i de almindelige Strafanstalter — altsaa et *Adult-Reformatory*, saaledes som Bestyrelsen for Reform- og Industriskolerne fordrede det i 1896.

Det var Fængselsforvaltningen, der tog denne Opgave op, idet man i Strafanstalten Borstal i Nærheden af Rochester indenfor Rammerne af det almindelige Straffesystem indførte en Række særlige Forskrifter for Fanger af det heromhandlede Alderstrin. De særlige Forskrifter hvilede paa 3 grundlæggende Synspunkter. Det gjaldt om paa den ene Side at udvikle Fangens skolemæssige, men især hans erhvervsmæssige Uddannelse saaledes, at han efter Løsladelsen kunde klare sig som udlært Haandværker. Det gjaldt paa den anden Side om legemlig at gøre de unge Mennesker saa kraftige som vel mulig — thi, som Dr. Bakers i Pentonville har godtgjort: den præmature Kriminalitet har ofte legemlige Svækkelser, Udviklingshæmninger af alle Slags som sin Forudsætning; i Særdeleshed har Undersøgelserne godtgjort, at den kriminelle Ungdom i Størrelse og Legemsvægt staar betydelig tilbage for den øvrige Ungdom. Endvidere erkendte man den store Betydning, som netop her en særlig Forsorg for de løsladte Fanger maatte have, og man skabte særskilte, saakaldte Borstalskomitéer, der skulde lære den unge Fange at kende, endnu medens hans Straffetid løb, og som efter hans Løsladelse skulde sørge for hans Anbringelse.

Dette System, om hvis Enkeltheder henvises til Assessor Colds Artikel, og i hvilket Arbejde i fri Luft udenfor Fængselsmuren spiller en meget stor Rolle, var oprindelig kun bestemt for mandlige Forbrydere og udviklede sig her i 2 Former. I Borstal og senere i Lincoln skabte man det fuldstændige Borstal-System, indeholdende Separatafdelinger for

de nævnte unge Personer, der trænedes for sig selv efter de omtalte Principer. I samtlige øvrige Fængsler saavel som i Strafanstalterne indførtes det modificerede Borstal-System for de enkelte Fanger i Alderen 16—21 Aar, som fandtes i Anstalterne. Ogsaa i det modificerede System lagdes afgørende Vægt paa den unge Fanges skolemæssige, erhvervmæssige og legemlige Udvikling, men Arbejdet i fri Luft kunde her ikke gennemføres i samme Omfang som under det fuldstændige Borstal-System. Efter begge Systemer var det kun unge Mænd, der var dømt til en Straffetid af mindst 5 Maaneder, paa hvem Systemet fandt Anvendelse.

Som et Led i det almindelige Straffesystem nød den nye Ordning godt af det i den engelske Straffefuldbyrdelse gennemførte Progressivsystem — baseret paa et Mærkesystem (se Cold a. S.) —, der var ganske særlig paa sin Plads overfor disse unge Forbrydere, der netop skulde udvikles med den ventende Frihed for Øje. En stor Ulampe var det imidlertid, at den hermed i Forbindelse staaende *remission of sentence* efter engelsk Ret var ubetinget: den unge Forbryder, der løslodes før Straffetidens Udløb paa Grund af god Opførsel i Fængslet, var dermed ubetinget en fri Mand. Man havde ingen Midler til at tvinge den løsladte ind under Borstakomiteernes Forsorg; disse kunde tilbyde sig, men intet foretage sig i Tilfælde af Afslag. Man kunde ikke byde den Arbejdsgiver, der modtog den løsladte, nogensomhelst Garanti for, at denne ikke Dagen efter løb sin Vej. Man var tvungen til at se paa, hvorledes de første Dages Frihed ofte tilintetgjorde Frugterne af Maaneders Arbejde.

Ved Prevention-Act 1908 er nu det hele System blevet et Led af Lovgivningen og løftet ud af Forvaltningsmyndighedernes rent administrative Interesse og Omsorg. Anbringelse i en Borstalanstalt er nu en selvstændig Frihedsstraf ved Siden af de andre Frihedsstraffe, knyttet til særlige Forudsætninger og særlige Forskrifter, saa at der nu er skabt en ny,

retlig Ordning af særlig Art for unge Forbrydere — en Ordning, der paa mange Maader fortjener Opmærksomhed.

Systemets vigtigste Træk i dets nuværende Skikkelse er følgende:

Unge Forbrydere — Drengene saavel som Piger — i Alderen 16—21 Aar, der overbevises om et Delikt, for hvilket Straf af Tugthusarbejde eller af Fængsel er forskyldt, kan af Domstolen, i Stedet for at idømmes saadan Straf, dømmes for en bestemt Tid af mindst 1, højst 3 Aar til Anbringelse i en Borstalanstalt. Forudsætningen herfor er, at det under Hensyn til Domfældtes forbryderske Tilbøjeligheder eller Vaner eller Beskaffenheden af den Omgang, han søger, med berygtede Personer, maa anses formaalstjenligst at fastholde ham for saadan Tid og i saadan Anbringelse og Tugt, som er gunstigt for en Forbedring af Forbryderen og for Bekæmpelse af Forbrydelsen. Til Brug ved denne Afgørelse skal Retten forvisse sig om, at Domfældtes Karakter, hans legemlige og aandelige Sundhedstilstand og Tilfældets øvrige Omstændigheder gør det sandsynligt, at den unge Person vil drage Nytte af den omtalte Anbringelse og Tugt. Loven forudsætter ogsaa, at Fængselsmyndighederne vil bistaa Retten ved Afgivelse af en Erklæring om, hvorvidt Borstal-Behandling kan anses for ønskelig, og paa lægger udtrykkelig Retten at tage Hensyn til en saadan Erklærings Indhold.

Retten Resultat kan altsaa blive: Borstalstraf eller almindelig Straf, men denne Afgørelse er ikke ubetinget bindende for Fængselsbestyrelsens Chef. Tværtimod kan Statssekretæren i Indenrigsministeriet overføre unge Forbrydere fra 16—21 Aar, som udstaar Fængselsstraf eller Strafarbejde, til en Borstalanstalt, naar det synes formaalstjenligst, og omvendt kan han overføre fra en Borstalanstalt saadanne Personer, som forekommer ham uforbederlige, eller som over en uheldig Indflydelse paa de øvrige Fanger, til et Fængsel. I sidste Fald er det Statssekretæren selv, som bestemmer saavel Strafarten — *imprisonment with or without hard la-*

bour — som Straffens Varighed, kun at den ikke overskrider Resten af den Tid, for hvilken vedkommende var dømt til Ophold i Borstalanstalten.

En anden vigtig Forskrift i Loven er Indførelsen af den foreløbige, *b e t i n g e d e* Løsladelse. Det er Fængselsbestyrelserne, der forordner saadan Løsladelse, som kan indrømmes i ethvert Tilfælde, hvor den paagældende har udstaaet 6 Maaneder af den ham idømte Straf, Piger allerede efter 3 Maaneders Udstaaelse, uden Hensyn til, hvor langvarig den idømte Straf var. Kun maa det være en Forudsætning, at der er grundet Sandsynlighed for, at den belinget løsladte vil føre et nyttigt og flittigt Liv. Løsladelsen sker *„by license“* og paa den Betingelse, at den løsladte stilles under et Fængselselskabs eller en Privatpersons Opsigt og Ledelse, men kan iøvrigt knyttes til flere Betingelser efter Fængselsbestyrelsens Skøn. Licensen kan af Statssekretæren tilbagekaldes og forbrydes, hvis den løsladte unddrager sig det befalede Tilsyn eller bryder de iøvrigt tilføjede Betingelser. Den Tid, i hvilken den løsladte befinder sig paa Prøve, svarer til den Tid, hans Dom angiver.

Dog er han selv efter den Tid ikke fuldstændig fri. Tværtimod staar han endnu i 6 Maaneder derefter under Fængselsbestyrelsens Tilsyn — et Tilsyn, denne kan delegere til Fængselselskaber eller private. Efter Omstændighederne kan han endnu paa dette Tidspunkt kaldes tilbage til Anstalten, dog kun for en Tid af 3 Maaneder og ikke ud over de for dette Eftertilsyn foreskrevne 6 Maaneder.*)

Man vil se, at det hele System paa en for engelsk Lovgivning højst karakteristisk Maade samler Straf og Opdragelse under ét. I Modsætning til de amerikanske Re-

*) Foranstaaende Oplysninger ere i det væsentlige hentede fra Dr. Kriegsmanns Artikel: Die kriminalpolitische Bedeutung des Borstalsystems, i Mitteilungen der I. K. V. 1911. Hefte 2.

formatories for voksne Forbrydere fastholder man i Tilknytning til Principerne for Straf det bestemte Tidspunkt for Løsladelsen: 3 Aar er Maksimum for Detentionens Varighed. Om en ubestemt Straffedom i amerikansk Forstand er der ikke Tale: den engelske Trang til Individets Beskyttelse har ikke tilladt at strække sig saa vidt, skønt Begrænsningen principielt strider mod Systemets opdragende Formaal. Praktisk talt betyder den tilsyneladende Inkonsekvens ikke stort. Om Opdragelse i egentlig Forstand kan der ikke let tales overfor unge Personer omkring Tyveaarsalderen, og før den Alder vil ingen til 3 Aars Ophold dømt Person kunne fordre Løsladelse. Har Systemet da ikke indenfor denne Alder haft Held til at udrette noget, maa vedkommende i Tilfælde af senere Forbrydelser overgaa til de almindelige Straffemetoder. Vanskeligheden møder derimod, hvis Domstolen kun overgiver Fangen til Borstalanstalten for en kortere Tid, f. Eks. kun 1 Aar: man risikerer da at maatte lukke en endnu ikke »reformeret« Person ud i 17-Aars Alderen, hvor Opdragelse dog endnu kan have gode Chancer. Derfor har Indenrigsministeriet ved Cirkulære anmodet Retterne om, naar de idømmer Borstalstraf, da ogsaa saa vidt mulig at anvende Maksimum af denne Straf. Her nærmer man sig i Gerningen stærkt til den ubestemte Doms Princip: at skaffe Fængselsmyndighederne saa megen Tid til Reformarbejdet, som efter alle rimelige Beregninger kan være tilstrækkelig, med det Formaal, at ingen maa løslades, før Arbejdet er tilendebragt, men kan løslades, saa snart det er fuldbragt.

Med denne Forskrift er man, som det let ses, paa den anden Side sprungen direkte fra de almindelig anerkendte Principer for Straf og lige ind i Opdragelsens Tankegang. Skal nemlig Retten i videst muligt Omfang anvende Maksimalstraffen, saa vil det sige, at den ikke ved Strafudmålingen principielt skal holde sig til det begaaede Delikt, men have sin Tanke henvendt paa Personens Trang til Opdragelse og det for denne Opdragelse præsumtivt gunstigste

Tidsrum. Hermed stemmer ganske de ovenomtalte Lovbestemmelser, der præciserer de Betragtninger, Retten skal lægge til Grund for sine Overvejelser ved Spørgsmaalet: Straf — Borstalbehandling, og det Paalæg, Retterne har faaet om at tage Hensyn til den af Fængselsautoriteterne afgivne Erklæring om, hvilken Behandling Fangen helst bør undergives. Endelig er det samme Tankegang, der ligger til Grund for nogle senere Cirkulærer fra den øverste Fængselsstyrelse, gaaende ud paa, at man ikke bør anvende Borstal-Behandling paa unge Fanger, hvis tidligere Karakter har været god, og som »vilde lide mere ved at komme sammen med Recidivister og Dagdrivere, end de vilde vinde ved at underkastes den særlige Behandling«, ligesom det foreskrives, at unge Personer, der alt engang har gennemgaaet en Borstalanstalt eller en Reformscole, ikke bør underkastes Borstal-Behandling.

Paa alle disse Omraader er det Personens Trang til Opdragelse og Muligheden for at underkaste ham Opdragelse med Udsigt til heldigt Resultat, som er ledende, medens Hensynet til hans Forbrydelse, dennes Størrelse, Art og Beskaffenhed med stor Kraft og fuldkommen bevidst skydes ud af Betragtning — saa vidt mulig endog i Forholdet til selve den dømmende Ret.

Og endnu klarere træder disse Tendenser frem under selve Behandlingen i Anstalten. Den begaaede Forbrydelse spiller ingen Rolle hverken for Behandlingsmaaden, for Opholdets Varighed, for Adgangen til betinget Løsladelse, for dennes nærmere Vilkaar, for dens Tilbagekaldelighed eller for Anordningen af den 6 Maaneders Efterbehandling, Lovene giver Anvisning paa. Det er — som K r i e g s m a n n siger i den anførte Artikel — ikke Tanken, at de fuldbyrdende Myndigheder skal se tilbage paa Straffedaaden saa lidt som paa Straffedommen; Behandlingens Formaai er paa intet Omraade at tilføje den skyldige en Lidelse, at opveje Brøden med den fortjente Straf — fremad mod

det, der skal komme, tenderer alle Bestræbelser: forberede det Øjeblik, da den betingede Løsladelse kan indtræde med Udsigt til et heldigt Udfald og skabe de gunstigste Betingelser for, at det skal blive Tilfældet, naar den er indtraadt, det er Behandlingens hele Opgave.

Derfor er det ogsaa de administrative Myndigheder, der er raadige baade over Systemets videre Udformning indenfor Lovens Rammer og over de enkelte Fangers konkrete Skæbne. Kun den ene Begrænsning binder disse Myndigheder, at de unge Mænd skal forblive 6 Maaneder, de unge Piger 3 Maaneder paa Anstalten, men denne Tidsfrist er uafhængig af, for hvor lang Tid den paagældende er dømt til Ophold i Anstalten, og er først Fristen udløben, indtræder fuld Frihed for Administrationen til gennem sit eget Skøn at afgøre, hvad Opdragelsesformaalene i det enkelte Tilfælde kræver, og paa hvilken Maade de bør søges opnaaede.

Men hvor stærkt end det specialpræventive Moment gør sig gældende indenfor Borstalsystemet, maa det dog fastholdes, at det her drejer sig om Straf og ikke om ren human Forsorg for uheldig stillet og forbrydersk Ungdom. Ikke blot efter sin egen Forudsætning: Reaktion i Anledning af en begaaet Forbrydelse — men ogsaa historisk har Systemet udviklet sig som et Led indenfor Straffesystemet: det finder endvidere stadig sin Udformning indenfor Fængslernes Omraade, det administreres af Fængselsmyndighederne, og det ligger i disse Myndigheders Haand til enhver Tid, naar Omstændighederne kræver det, at ombytte Borstalbehandling med almindelig Straffebehandling, ligesom i dertil egnede Tilfælde at erstatte Straf med Borstalanbringelse. Det maa derfor fastholdes, at Borstaldetention er en Særstraf for unge Forbrydere mellem 16 og 21 Aar, der er opstillet alternativt ved Siden af de almindelige Straffe — en Særstraf, i hvilken Opdragelse er optaget i et for andre Straffe ukendt Omfang, og som derfor har faaet en betydelig Elasticitet, alt efter Opdragelsens i hvert enkelt Tilfælde for-

skellige Chancer og Udfald, men som dog har sin Plads indenfor Straffesystemet og maa ses i Sammenhæng med dette.

Gaar vi nu over til at undersøge, hvorvidt der i dette System er Momenter, der kan lænkes at indeholde Impulser for Uddannelsen af vort eget Straffesystem overfor unge Personer, maa Svaret vistnok blive bekræftende.

Børneloven af 1905 har jo angivet Principet Opdragelse, ikke Straf, overfor unge Forbrydere under 18 Aar, og denne Opdragelse vil efter Børnelovskommissionens Udkast udstrækkes til det 21. Aar for de paa Ungdomshjemmene anbragte eller fra disse foreløbig udskrevne Personer i alle Tilfælde, hvor Overværgeraadet ikke bestemmer et tidligere Ophør.

Paa den anden Side staar det ifølge den gældende Straffelovgivning Dommeren aabent overfor alle unge Forbrydere over 14 Aar i det enkelte Tilfælde at anvende Straf og helt lade Børnelovens Bestemmelser ude af Betragtning. Og vælger Dommeren Straf, kan der herpaa hverken fra Værgeraadenes eller Administrationens Side raades Bod, selv hvor Opdragelse efter deres Mening vilde være langt bedre paa sin Plads. Endelig er der i de Straffe, som staar til Retternes Disposition, ikke en eneste, som blot antydningvis aabner Plads for en særlig Behandling af ganske unge Forbrydere — fraset hvad Administrationen paa Strafanstalterne af praktiske Hensyn kan foreskrive af Læmpelser overfor saadanne, jo heldigvis ret sjældne Gæster.

Det er meget forklarligt, at Staten ikke hidtil har været virksom for at indrette Særstraffe for unge Personer, da man efter Børneloven af 1905 har maattet forvente, at Udviklingen vilde gaa i Retning af mere Opdragelse, mindre Straf for de unge Forbrydere, og i Overensstemmelse med denne Forventning er det da ogsaa Opdragelsesanstalterne, hvis videre Udvikling har været Tidens Løsen. De bestaa-

ende Opdragelsesanstalter er i de forløbne 7 Aar blevne udvidede og forbedrede, ny private Anstalter, netop med Hovedvægten lagt paa den haandværksmæssige Uddannelse, er komne til — Staten selv har bygget de 2 Statsopdragelsesanstalter: Braaskovgaard (for Drengene) og Vejstrup (for Piger). En ny »Mellemskole« for aandelig defekte unge Forbrydere er yderligere i Børnelovskommissionens Forslag projekteret i Tilknnytning til Brejninge Aandssvageanstalt.

Det er jo nu saa, at Beretningerne fra disse Opdragelsesanstalter ingenlunde er særlig lystelige. Om Befolkningens Karakter meddeler Børnelovskommissionens Betænkning (p. 84—85) for Braaskovgaards Vedkommende følgende:

»Af de der omtalte 66 Personer, hvis Alder ved Anbringelsen hovedsagelig var fra 15 til 18 Aar, har alle, undtagen Nr. 15 og 44, begaaet Forbrydelser, hovedsagelig Tyveri, deraf de allerfleste gentagne eller endog mange Gange gentagne Tyverier, derunder meget ofte Indbrudstyverier, 1 endog indtil 200 Indbrudstyverier, 3 har begaaet Brandstiftelse, for de 2's Vedkommende sammen med Tyveri, og 2 Forbrydelser mod Sædeligheden. Nr. 15 og 44, hvor Hjemmene i begge Tilfælde var elendige og Forældrene fordærvede, var begge stærkt vagabonderende, Nr. 44 tillige fordrukken.«

Og der tilføjes:

»Billedet er ikke meget lysere for de andre Anstalters Vedkommende.«

Hvor vanskeligt Opdragelsesarbejdet med disse unge Mennesker paa Forhaand end maa være, saa kommer dog hertil endnu den store Vanskelighed, at der, som paapeget i Beretningen, hos overmaade mange af dem maa regnes med en indgroet Uvilje mod overhovedet at befinde sig paa en Opdragelsesanstalt. Det hedder herom: »Det kommer atter og atter til Orde baade i Breve og mundtlig, at ikke blot de unge selv, men ogsaa Forældrene anser Tiden paa Opdragelsesanstalterne for en ganske spildt Tid, og der er mange Eksempler paa, at de for Tiltale fritagne Elever har

begaaet ny Forbrydelser blot for at faa Straf i Stedet for Opdragelsesforsorg. De regner ganske simpelt saaledes: Begge Dele er Frihedsberøvelse, men Straffen er den korteste og derfor at foretrække.»

Resultatet er: Rømningerne. Det oplyses, at blandt de paa Braaskovgaard d. 31. Decbr. 1910 anbragte 46 Elever var forefalden 28 Rømninger, paa Bøgildgaard blandt 51 Elever 20 Rømninger, paa Flakkebjerg blandt 59 Elever 33 Rømninger, paa Gelsted Skolehjem blandt 17 Elever 9 Rømninger, paa »Prøven« blandt 36 Elever 14 Rømninger. Med Rette doleres der i Beretningen stærkt over den veritable Ulykke, som dette Uvæsen medfører, først og fremmest for de unge selv, i Retning af fortsat Kriminalitet, Vagabonduvæsen, Tøjlesløshed, legemlig Forkommenhed osv., dernæst for Anstalten ved den Uro og Utryghed, der breder sig fra oven nedefter og fra neden opefter, endelig for hele Opdragelsessystemet ved »den Strøm af Bagvaskelse overfor Lederne af Anstalten og Livet dèr«, som de unge Desertører af Selvopholdelsesdrift, for at retfærdiggøre Rømningen, breder over Landet, og som overalt finder lyttende og troende Øren.

Til de Vanskeligheder, vort gældende Opdragelsessystem saaledes lider under, maa vistnok endnu føjes den Selvraadighedens Aand, som de senere Tidens stærke Fremhæven af Individets Rettigheder — og den mindre stærke Fremhæven af Individets Pligter overfor sig selv og sine Omgivelser — har avlet, ikke mindst blandt de ganske unge. Det er denne Aand, som gør det saa vanskeligt for dem at finde sig i Disciplin, i Autoritet, i Baand af hvilkensomhelst Art. Naar enhver Ordre opfattes som en Anmasselse, enhver Irettesættelse som en Uforskammethed, enhver Revselse som en Mishandling — da er det i Sandhed haarde Tider for selv den bedste og omhyggeligste Opdragelse. Lægges hertil det Had til den saakaldte Overklasse, som fra Barndommen er indpræntet og gennem Tale og Læsning udviklet hos en stor Del af Ungdommen, og som i Opdragelsesaanstalterne

selvfølgelig straks faar sit konkrete Objekt i Anstaltens Ledere og Styrelse, og endnu en Faktor: »Ved erlagsretten«, som man maaske kunde kalde det moderne Krav, der giver sig Udslag i, at en hvilkensomhelst ung Knægt, paa hvis Opdragelse Samfundet maaske ofrer langt mere, end det selv har Raad til, anser det for en Menneskerettighed, at han ikke kan tage Hænderne ud af Bukselommerne, ikke gaa 10 Skridt, end sige udføre det Arbejde, der paa Opdragelsesanstalterne for hans egen Fremtids Skyld maa kræves af ham, uden at faa rigelig, klingende Valuta for sine Ofre af personlig Dovenskab og Uafhængighed — saa har man vistnok i korte Træk de væsentligste Aarsagselementer til, at Opdragelsessystemet overfor forbryderske unge Mennesker — og maaske ogsaa overfor andre unge Mennesker — i vore Dage har saa store Vanskeligheder at kæmpe imod.

I Erkendelse af alle disse Vanskeligheder foreslaas i Børnelovskommissionens Betænkning Oprettelse af en saakaldet »lukket Afdeling« paa Statsopdragelsesanstalten Braaskovgaard til Anbringelse af de værste »Løbere og de uroligste Hoveder, der stadig sætter Oprørsaad i de andre Elever og selv gør Optøjer«, saavel som til Anbringelse af dem, der paa Grund af slet Opførelse overføres til Braaskovgaard fra de andre Opdragelsesanstalter. Denne Afdeling tænkes indrettet med 20 Pladser med Natteophold i Eneværelser, hvorfra Undvigelse er udelukket, og med fælles Spisesal, Opholdsrum m. m. ud til Arbejdsrum i en Gaard og Have med Bygninger, indbyrdes forbundne med Mure samt dækket Adgang til Værkstederne, Gymnastikhus osv., hvorved det søges undgaaet, at Afdelingen i for høj Grad faar Præg af et Fængsel.

Der siges i Beretningen intet om, hvor længe denne Internering enten skal eller kan vare. Dette overlades ligesom Detailler iøvrigt til senere supplerende Anordninger.

Forslaget om en saadan lukket Afdeling er enstemmigt

fra Kommissionens Side, og den haarde Nødvendighed, hvoraf Forslaget er fremkommet, er allerede heraf tilstrækkelig indlysende. Herom skal da heller ikke her føres nogen Diskussion. Interessant er det imidlertid, naar vi nu vender tilbage til Borstalsystemet, at konstatere, at medens dette sidste er udgaaet af Erkendelsen af, at det engelske Opdragelsessystem, der standser med det 16de Aar, ikke er udstrakt vidt nok, ikke tager mange nok med, er den danske »lukkede Afdeling« udsprungen af Erkendelsen af, at vore Opdragelsesanstalter indtager for mange uensartede, om man vil ufordøjelige Elementer — altsaa søges udstrakt til flere, end det er forsvarligt at anbringe deri. Og som en naturlig Følge af denne Modsætning fremstaar den anden Modsætning: Borstalanstalten er skabt af Fængselsmyndighederne indenfor Fængslernes Ramme — den lukkede Afdeling foreslaas af Lederne af Opdragelsessystemet indenfor Opdragelsesanstaltens Rammer.

Der synes da igennem disse to uafhængig af hinanden udviklede Erkendelser at kunne fastslaas et Slags Resultat:

Er det galt ensidig at fastslaa Straf som Repressionsmidlet overfor unge Forbrydere i 15—16-Aars Alderen og de nærmest paafølgende Aar, saa er det ikke stort bedre ensidig at ville forfølge Opdragelsessystemet overfor dem. Den førstnævnte Tendens fremtvinger som Modvægt Indførelse af Opdragelsesmetoderne i Straffesystemet — den sidste Tendens medfører Straffesystemets Konsekvenser i Opdragelsesarbejdet.

Og heraf lader sig da atter udlede den i og for sig saare naturlige Slutning:

Der maa finde en Sondring Sted. Der er Elementer, for hvem Opdragelse er den naturlige Udvej, der er Elementer, overfor hvem kun Straf kan tilraades, og der er Elementer, for hvis Vedkommende en Opdragelse i Straffens Former eller en Straf i Opdragelsens Former er det, der udkræves.

Skønt det stemmer ganske med Herbert Spencers »Dif-

ferentieringslov«, at Udviklingen maa gaa i denne Retning, er det dog ikke umuligt, at Erkendelsen heraf vil vække nogen Modstand. Ikke fra Kriminalisternes Side, thi er der end blandt dem endnu enkelte, der vil have Straffen trukket stærkt i Forgrunden og Opdragelsen skudt stærkt tilbage overfor unge Forbrydere, saa har dog endnu Loven af 1905 og de deri anviste ny Veje for megen Autoritet til, at de vil faa synderlig Vind i Sejlene. Men anderledes staar Sagen i Forhold til en Del af Pædagogerne. For nogle af dem har Børnelovens ensidige Opdragelsessystem været i den Grad sød Musik, at de ikke lider andre Toner. Naar det fra enkelte herhen hørende Kanter endog kan hævdes, at forsømte, forbryderske, lastefulde, normale og abnorme Børn og unge Mennesker ingen Forskelligheder frembyder — Opgaven er kun Opdragelse og atter Opdragelse —, og Opgaven skal og kan løses lige godt i alle Tilfælde, saa er der naturligvis ikke stort at stille op. Men deres Modstand mod at bringe andre Elementer end den rene Opdragelse ind i Systemerne er da lige saa blind som den af og til konstaterede Modstand mod at udskille aandssvage og sindssyge Børn fra de almindelige Børnehjem. En saadan Modstand vil knuses under »Udviklings Lov« og er da ogsaa i sig selv lige saa kortsynet som de gamle Kriminalisters, naar de gik imod Sondringen mellem Lejlighedsforbrydere og professionelle Forbrydere og hævdede, at de var lige ens allesammen og burde behandles ganske paa samme Maade og med de samme Midler.

Uanset den Modstand, der maatte rejse sig fra de nævnte Sider, bør det hævdes, at det sidste Ord ikke er sagt med Ordet: Opdragelse, forsaavidt herved forstaas Opdragelse i væsentlig samme Form som overfor Samfundets moralsk normale Ungdom. Opgaven er en *S p e c i a l - O p d r a g e l s e*, hvori netop de specielle Formaale og det specielle Materiale maa komme i første Række, og hvor det derfor netop gælder om at gøre sig alle Vanskeligheder klart og handle derefter. Men hertil hører først og fremmest Erkendelsen af, at man ikke kan kurere alle Sygdomme med det

samme Lægemiddel, hvor godt dette end iøvrigt er, og at man derfor har en Pligt til, hvis man da vil være Læge, i hvert enkelt Tilfælde at finde det netop for denne Sygdom tjenligste Middel.

Den Hovedindvending, som almindeligvis rejser sig mod en saadan Materialeledelse indenfor det penitentiære Omraade, og hvad dermed staar i Forbindelse, nemlig den: at det er let nok at prædike om Inddelinger, men det er ikke saa let at skabe de særlige Institutioner, som skal til — denne Indvending gælder ikke, eller i hvert Fald kun i ringe Grad, her.

Vi har Opdragelsesanstalterne for de relativt bedste af disse Forbrydere, vi har Fængsler og Strafanstalter for de absolut ufremkommelige iblandt dem. Vi vil i en nær Fremtid faa den lukkede Afdeling for dem, som mod Forventning viser sig uimodtagelige for almindelige Paavirkning i Opdragelsesanstalterne, og vi bygger en ny, stor Fængselsinstitution, hvori præsumtivt netop de yngre Aldersklasser blandt Forbryderne vil finde Anbringelse.

Det er da dette sidste Led i Systemet, der som det senest tilkomne tiltrænger særlig Omhu. Det er Ungdomsfængslet, der skal komme til og fuldstændiggøre Udviklingens Kæde.

Her bør vi drage os fuldt til Nytte de engelske Erfaringer gennem Udnyttelse af Borstalsystemet.

Lad os tænke os, at vi i det ny Nyborg-Fængsel har faaet et efter de engelske Principer indrettet Borstalfængsel for unge Forbrydere fra 16—21 Aar med haandværksmæssig Uddannelse, Friluftsarbejde, Gymnastikundervisning, Skoleundervisning, Læsestuer, progressivt Mærkesystem, betinget Løsladelse under Tilsyn.

Lad os endvidere tænke os, at vi til vore bestaaende Opdragelsesanstalter har faaet knyttet den foreslaaede lukkede Afdeling.

Hvorledes vilde da Systemet forme sig i Praxis?

Naturligvis kan man ikke vente, at hele den engelske Ordning uden videre i alle Enkeltheder vil passe for vore Forhold. Der tiltrænges Tilføjelser og Modifikationer. Jeg skal dog ikke komme nærmere ind herpaa, forsaavidt angaar den Del af Systemet, der praktiseres indenfor Anstaltens Mure, den nærmere Ordning af Løsladelsessystemet, Medvirkning af Fængselselskaberne osv. Her vil man, naar vi først har Systemet, ventelig let kunne komme til Rette.

Kun selve Hoveddrammerne for Systemet skal jeg kortelig søge at opridse med danske Forhold for Øje.

Der er hos os næppe Stemning for at indføre den engelske Ordning, hvorefter alle Anbringelser af forbryderske Børn, ogsaa forsaavidt angaar Anbringelse i Opdragelsesanstalterne, sker af Domstolene. Vi vil ganske sikkert fastholde Værgeraadenes Kompetence paa dette Omraade i samme Udstrækning som nu.

Der bør paa den anden Side ikke være Tale om at gøre vor Borstalanstalt, som jeg her — forhaabentlig uden at give Anledning til Misforstaaelser — vil benævne Nyborganstalten, til en under Overværgeraadet staaende Institution. Dette vilde efter min Mening være noget af en Ulykke, idet Overværgeraadets Opdragelsesvirksomhed da overfor hele Befolkningen vilde komme til at tage sig ud, i hvert Fald forsaavidt forbryderske Børn angaar, som en **S t r a f f e f u n k t i o n** i forskellige Strænghedsgrader, kulminerende i Borstalanstalten — og saaledes virke som en ren Gift overfor det Princip, som er det ledende i hele Børnelovens System: Opdragelse — ikke Straf.*) Nyborganstalten bør altsaa være en Straffeinstitution, sorterende under Fængselsstyrelsen, og dens Anvendelse i det konkrete Tilfælde følgelig være en **D o m s t o l s o p g a v e**.

Da imidlertid Arbejdet indenfor den ny Anstalt ligesom under Borstalsystemet bør være af pædagogisk Art, maa

*) Det turde være, at allerede den oven omtalte »lukkede Afdeling«
|| betegner det ^{3de} yderste Skridt, hvortil man bør vove sig, naar det nævnte Princip skal fastholdes.

det være Loven og ikke Retten, der bestemmer Opholdets Maksimumsgrænse, og det bør være Fængselsmyndighederne (alias Justitsministeriet), der for det enkelte Tilfælde tager Bestemmelse om Løsladelse — betinget eller ubetinget.

Rimeligst vilde det vel være, om Loven bestemte, at Domstolene kunde inddømme unge Forbrydere fra 15—20-Aars Alderen til Ophold i Nyborganstalten uden fast Tidsbegrænsning, dog at Opholdet der ikke kunde udstrækkes ud over deres fyldte 21. Aar og ikke indskrænkes til mindre end et halvt Aar. Et Paalæg til Domstolene — som i England — om at fastsætte en bestemt Tid og et nyt Paalæg om at gøre denne Tid saa langvarig som mulig, vilde næppe være ganske forenelig med vore Retsbegreber, hvorimod en Dom, lydende paa, at N. N. vil være at anbringe i Nyborganstalten for forbryderske unge Personer efter Fængselsstyrelsens (Justitsministeriets) nærmere Bestemmelse, dog ikke udover hans fyldte 21. Aar, ikke forekommer mig at indeholde noget som helst hverken med Domstolenes Funktion, Straffens Karakter eller Opdragelsens Formaal stridende.

Den saaledes for Opdragelsens Begyndelse trufne Afgørelse burde imidlertid ligesom i England kunne omgøres efter de Erfaringer, Opdragelsens Iværksættelse gav. Fængselsstyrelsen bør til Justitsministeriet kunne indstille, dels at en i Nyborganstalten anbragt Person paa Grund af Umedgørlighed, Disciplinbrud o. l. overføres til de almindelige Strafanstalter i en af Ministeriet fastsat Tid, dels at en i Nyborganstalten anbragt Person, der viser sig mere medgørlig og modtagelig end forventet, overføres fra denne Anstalt til de egentlige Opdragelsesanstalter.

Og paa den anden Side bør henholdsvis Overværgeraadet kunne indstille til Justitsministeriet, at en gentagne Gange i Opdragelsesanstaltens lukkede Afdeling uden Udbytte anbragt Person kunde overføres til Nyborganstalten, og Fængselsstyrelsen ligeledes gennem Justitsministeriet kunne foranledige, at en i de almindelige Strafanstalter an-

bragt ung Person kunde overføres til Nyborganstalten indtil hans 21de Aar uden Hensyn til den ham iøvrigt idømte Straffetid.

Det forekommer mig, at en saadan Ordning fra alle Sider set vilde betegne et væsentligt Fremskridt.

Opdragelsesværket vilde vinde den uhyre Fordel: at de umedgørlige Elementer, hvormed det nu bliver belempret, som det ikke er i Stand til at mestre, og som derfor staar i Fare for at kompromittere hele den gode og skønne Tanke, som ligger til Grund for Ordet: Opdragelse — ikke Straf, faa sin egen Anstalt, specielt indrettet med deres Tarv for Øje og i Besiddelse af de ydre og indre Magtmidler, som maa til overfor dem.

Det vilde yderligere vinde den Fordel, at i en amalgamable Elementer, der dog var anbragte der, kunde udstødes — en Fordel, som kun i meget ringe Grad opnaas — om den end maa betragtes som delvis tilstræbt — ved den foreslaaede lukkede Afdeling. Hvor stor denne Vinding er for den indre Disciplin i Opdragelsesanstalterne, for Ro, Orden og Udvikling indenfor disse, derom hersker der vistnok blandt erfarne Pædagoger ingen Tvivl — ja, jeg skulde tro, at et Opdragelsesværk, der ikke gør sig klart, at slige Elementer kan forekomme, og derfor skaffer sig Midler til om fornødent at udskille dem — et saadant Opdragelsesværk lider under en indre Modsigelse, der, hvad enten den skyldes overdreven Idealitet eller overdreven Tro paa egne Evners Magtfuldkommenhed, sent eller tidligt vil hævne sig.

Straffesystemet vilde vinde den Fordel, at der gaves let anvendelige Retsmidler overfor Domme, der uden afgørende Grunde havde anvendt Straf i Stedet for Opdragelse — hvad enten denne sidste skulde finde Sted i Nyborganstalten eller i de almindelige Opdragelsesanstalter —, Retsmidler, som nu ikke findes, og som utvivlsomt tiltrænges. Ganske vist vilde dette Retsmiddel, som Forholdene nu er, kun faa Betydning for de forholdsvis faa unge Personer, der

inddommes i Strafanstalterne, og ikke overfor de mange, der idømmes Fængselsstraffe, fordi disse Fængsler ikke sorterer under Fængselsstyrelsen, der følgelig ingen Kendskab faar om, at slige Personer udstaar deres Straf der, og ingen Kendskab faar til, hvorledes de arter sig, og hvilke Chancer Opdragelse vilde have overfor dem. Men allerede den Omstændighed, at de værste Fejlgreb kunde redresseres, var af Betydning, og naar engang den længe tiltrængte Fængselsreform har erstattet Lokalfængslerne med Centralfængsler hos os som i omtrent alle andre civiliserede Lande, vil der ogsaa paa dette Omraade være Mulighed for at bringe Orden i Sagerne og faa de rette Elementer anbragt paa deres rette Plads.

Sidst men ikke mindst vilde hele Samfundet vinde meget betydeligt ved, at der overhovedet fandtes en for slige unge »incorrigibles« indrettet Institution, hvor Disciplin og Orden parret med Humanitet og Omsorg for de unges fremtidige Vel gik Haand i Haand. Vi kender alle de Individuer, der her er Tale om: disse unge, frække, selvraadige, ofte i Bund og Grund fordærvede, men ikke sjældent endnu godhjærtede og modtagelige Personer, overfor hvem man krymper sig for at anvende en Straf, der maa anses formaalsløs, og vægrer sig ved at paakalde Værgeraad, fordi man kan sige sig selv, at den almindelige Opdragelse vil prelle af paa dem, at de vil rømme, at de vil stjæle paany, at man derfor i Løbet af nogen Tid atter vil mødes med dem, og at de da vil være endnu frækkere, endnu mere selvraadige og langt mindre godhjærtede, mindre modtagelige end nu.

Hvad skal man stille op med dem?

Her er det U n g d o m s f æ n g s l e t, man maa ty til.

Dets videre Udformning paa dansk Grund vil være Genstand for videre, omhyggelige Overvejelser.

Men dets Nødvendighed kan ikke længere betvivles. De engelske Erfaringer viser os her en Vej, som m a a t t e banes, hvis den ikke alt var lagt. Det er da vor Sag at tage ved Lære.

Aug. Goll.